

"שחשודה לחלוף"

או לבדוק ולגלות האם הוא נחשב "נאמן על המעשרות" !

"מביא הירקות" נאלץ להודות ולומר שמעולם הוא לא עישר ולא התעניין למקור הירקות שהוא מביא ל"מומחה הסלטים", והוא השמיע אנחה. חבריו היה סבור שנאנח על כך שהכשיל את העובדים. אולם הוא הסביר את אנחתו: "הייתי יכול לקנות תמיד סוג ג' והיינו מקבלים סוג א' – חבל על הכסף..."

ועדת משמעת ל"מומחה". הלה הסביר שההסבר פשוט: "וכי יעלה על הדעת שאני אשתמש במוצרים שאתה מביא. לדוגמא:

✚ ירקות עלים: אתה מביא מהשוק ללא כל פיקוח – אני לוקח במקומם ירקות ללא תולעים.

✚ מלפפונים: אתה מביא ממקורות של "אוייבי ישראל" – אני לא אאכיל אף אחד בירקות אלו.

✚ פירות: לפי השקית, אתה קונה ממקום לא מושגח קיים חשש ערלה !

✚ תבלינים: נראה שמאוחסנים לא במקרר יש בהם זחלים, קורים ושאר מרעין בישין.

מסקנה, אתה לא נראה לי "נאמן על המעשרות" לכן אני מביא הכל משלי, למהדרין מן המהדרין – אני מרוויח פחות כסף אבל מרוויח כשרות ! הוא התפוצץ מזעם: "מי התיר לך ? אתה מקבל מוצרים ואמור לעשות מה שאומרים לך – גנב ושקן ונאמן על כשרות ?"

ה"מומחה" בעל הניסיון שלף את החוזה ובו כתוב "במידה שמוצרים שיביא המזמין, לא יעמדו ב'תקן' של המומחה, הוא יכול להחליפם על פי שיקול דעתו הבלעדי"⁵ !

"העגבניות בסלט יותר אדומות ואיכותיות, מאלו שאני הבאתי, וגם סוג החסה שונה" !

הנוהל הרגיל היה שבשעת בוקר מוקדמת הוא מביא ירקות ופירות שלמים אל "המומחה לסלטים" של חדר האוכל של מקום העבודה. הלה מכין סלט לארוחת הבוקר וחותר פירות למשך היום. עתה הוא שם לב, שהעגבניות והחסה שבסלט אינן מאלו שהביא בבוקר !

הדבר תמוה מה התועלת שיש בהחלפת העגבניות והחסה – וכי יש לחשוד את "מומחה הסלטים" לגנב או גזלן¹, האם הוא פסול לעדות² ? הוא סיפר את המעשה המוזר לחברו בהנהלה.

הלה השיב לו: "זו משנה מפורשת במסכת דמאי פרק ג' משנה ה': **"הנותן לפונדקית (=הסוחרים נותנים לה מאכלים והיא מכינה ומבשלת) מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה לחלוף"**. (=לפני שהוא נותן לה את המוצרים עליו לעשר אותם כדי שאם היא תחליף היא תאכל פירות מעושרים, וגם לאחר שהוא לוקח אותם ממנו מוכנים, עליו לעשר שמא החליפה באחרים, ועי"ש בשיטת ר' יוסי³) !

"למה שהיא תחליף, מה הרווח שיצא לפונדקית מזה ?" חבריו אמר שההסבר פשוט, היא מתכוונת לטובה: **"בר בי רב ליכול חמימא ואנא איכול קריא"** (-היא נותנת את המאכל החם שיש בידה כשמגיע 'בר בי רב' לאכול ואת המאכלים שהוא נתן לה, היא אוכלת לעצמה אחר שהתקררו – חולין ו:4).

- "אבל למה שמומחה הסלטים שלנו יחליף ?

- מסתבר שההסבר פשוט, הוא לא רוצה פגיעה במוניטין שלו ובמחיר שהוא גובה שווה לו להחליף ולשמור על שמו הטוב, אבל עליך לדעת

שחובה עליך לעשר שוב את מה שהוא נותן לך –

² אכמ"ל האם פסול גזלן נאמר ב"עד אחד באיסורין", כאשר הפסול בדבר עצמו או בענין אחר.

³ "אין אנו אחראין לרמאין" – אולם ע"פ האמור בהערה 1 יש מקום למעשה !

⁴ ועל פי האמור בהערה 1 !

⁵ ועיין הערה 1 שישי מקום לכך גם על פי הדין !

¹ גניבה אסורה אפילו ע"מ להחזיר ואפילו אם גונב כדי שיוכל לתת כפל לבעלים (ח"מ ש"מ"ח א') ובהלכות גזלה כתב השו"ע בסימן שנ"ט ב': "אסור לגזול, אפי' על מנת לשלם דבר יפה ממנו. ויש מי שאומר דהיינו אם (אין) התשלומין בעין, שאם הם בעין כיון שהם יפים מהדבר שלוקח זכות הוא להם ויזכה אותם לבעלים על ידי אחר". ועיין ש"ך ס"ק ג'.